

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Код РПНД О7311



ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

 Слободян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Філософія

PHILOSOPHY

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

тип дисципліни: вибіркова

мова(и) викладання: українська

Миколаїв – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни "Філософія" є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 06 "Журналістика" спеціальності 061 "Журналістика" освітньої програми "Реклама та зв'язки з громадськістю".

«29» травня 2020 року. – 15 с.

Розробники:

Патлайчук О.В., доцент кафедри філософії та культурології, канд. філос. наук, доцент.

Проект робочої програми навчальної дисципліни "Філософія" розглянуто на засіданні кафедри філософії та культурології.

Протокол № 13 від «1» червня 2020 р.

Завідувач кафедри



Яценко Г.Ю.

Проект робочої програми навчальної дисципліни "Філософія" розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового гуманітарного інституту.

Протокол № 10 від «4» червня 2020 р.

Голова



Бобіна О.В.

Проект робочої програми навчальної дисципліни "Філософія" погоджено з навчальним відділом.

Начальник відділу



Лабарткава А.В.

Робоча програма навчальної дисципліни "Філософія" затверджена Навчально-методичною радою НУК.

Протокол № 6 від «24» 08 2020 р.

Голова НМР НУК



Трушляков Є.І.

Зміст

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	11
7. Форми поточного та підсумкового контролю	11
8. Критерії оцінювання результатів навчання	12
9. Засоби навчання	13
10. Рекомендовані джерела інформації	13

ВСТУП

Анотація

Формування у студентів системи світоглядних і методологічних знань, поєднання професійної підготовки з сучасним науковим мисленням і високою методологічною культурою, поглиблення смислового контексту явищ культурного життя сучасності. Дана дисципліна призначена розкрити студентам сутність філософського дослідження, його головні проблеми і функції, ознайомити їх із загальною історією світової та вітчизняної філософської думки, окреслити особливості української філософії на тлі європейського культурно-історичного процесу та сучасні підходи до її вивчення, сформувати навички логічного та критичного мислення на основі теоретичного рівня світогляду.

Ключові слова: філософія, критичне мислення, логічне мислення, світогляд, культурний процес, філософське дослідження, методологія.

Abstract

The discipline facilitates to form the system of worldview knowledge and methodological knowledge, it combines professional training with the modern scientific thinking and high methodological culture, and furthermore, it reveals the depth of meaningful connotations of the modern cultural phenomena. The discipline is aimed at revealing the sense of philosophical research, its main problems and functions; it presents the general history of the national and world philosophical thought, shapes the peculiarities of Ukrainian and European historical and cultural process as well as demonstrates the modern approaches to the philosophical study and forms the logical and critical skills on the base of theoretical representation.

Key words: philosophy, critical thinking, logical thinking, worldview, cultural process, philosophical research, methodology.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 06 "Журналістика"	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність: 061 "Журналістика" Освітня програма: "Реклама та зв'язки з громадськістю"	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету:		Семестри	
Загальна кількість годин – 120		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		30 год	6 год
		Семінарські заняття	
		30 год	4 год
		Самостійна робота	
		60 год	110 год
		Індивідуальні завдання	
		–	–
		Вид контролю: екзамен	
		Форма контролю: усна / письмова	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни "Філософія" є формування у студентів системи світоглядних і методологічних знань, поєднання професійної підготовки з сучасним науковим мисленням і високою методологічною культурою, поглиблення смислового розуміння явищ культурного життя сучасності.

Дана дисципліна **формує** у студентів відповідно до освітньо-професійної програми **такі компетентності**, як:

- ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним
- ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою
- ФК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни відсутні.

4. Очікувані результати навчання

Дисципліна "Філософія" знайомить студентів із сутністю філософського дослідження, його головними проблемами і функціями, знайомить їх із загальною історією світової та вітчизняної філософської думки, окреслює особливості української культури на тлі європейського культурно-історичного процесу та сучасні підходи до її вивчення, формує навички логічного та критичного мислення на основі теоретичного рівня світогляду.

Дана дисципліна **формує** у студентів відповідно до освітньо-професійної програми **такі програмні результати навчання**, як:

- ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства
- ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень
- ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою
- ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Філософія, основні етапи її розвитку, напрямки, школи

Тема 1. Філософія як форма духовного освоєння світу. Історичні типи світогляду. Зародження філософії в країнах Стародавнього Сходу [1, с. 43-49, 61-106], [7, с.5-31], [6, с. 8-31].

Тема 2. Антична філософія [1, с.107-181], [7, с.31-46].

Тема 3. Європейська філософія Нового часу [6, с.132-157], [7, с.55-63].

Тема 4. Німецька класична філософія [1, с.279-313], [7, с.77-88].

Тема 5. Сучасна філософія (XX – XXI ст.) [1, с.391-462].

Тема 6. Українська філософська думка [3, с.103-111, 189-190, 245-251], [4, с.20-135], [7, с.164-181].

Змістовий модуль 2. Філософія як онтологія, методологія і гносеологія

Тема 7. Філософська онтологія: проблема буття [2, с.208-221], [7, с.182-193].

Тема 8. Духовний вимір людського буття. Проблема свідомості [7, с.194-212].

Тема 9. Концепція розвитку та її альтернативи. Діалектика як система законів розвитку [7, с.213-237].

Тема 10. Філософія як гносеологія [7, с.238-279].

Тема 11. Наукове пізнання, його принципи і методи [2, с.222-241], [5, с.12-60].

Змістовий модуль 3. Сучасна соціальна філософія

Тема 12. Суспільство і природа [7, с. 293-327].

Тема 13. Суспільство як предмет філософського аналізу [2, с.256-265], [7, с.280-292].

Тема 14. Проблема людини в філософії [2, с.307-311], [7, с.371-388].

Тема 15. Глобальні проблеми сучасності [7, с.401-408, 497-527].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.		л	сем	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Філософія, основні етапи її розвитку, напрямки, школи										
Тема 1. Філософія як форма духовного освоєння світу. Історичні типи світогляду. Зародження філософії в країнах Стародавнього Сходу.	10	2	2	–	6	10	2	1	–	7
Тема 2. Антична філософія.	10	2	2	–	6	10		–	–	10
Тема 3. Європейська філософія Нового часу.	10	2	2	–	6	10		–	–	10
Тема 4. Німецька класична філософія.	10	2	2	–	6	10		–	–	10

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.		л	сем	лаб	с.р.
Тема 5. Сучасна філософія (XX – XXI ст.).	10	2	2	–	6	10		1	–	9
Тема 6. Українська філософська думка.	10	2	2	–	6	10		–	–	10
Разом за змістовим модулем 1	60	12	12	–	36	60	2	2	–	56
Змістовий модуль 2. Філософія як онтологія, методологія і гносеологія										
Тема 7. Філософська онтологія: проблема буття.	6	2	2	–	2	6	2	–	–	4
Тема 8. Духовний вимір людського буття. Проблема свідомості.	6	2	2	–	2	6		–	–	6
Тема 9. Концепція розвитку та її альтернативи. Діалектика як система законів розвитку.	6	2	2	–	2	6		1	–	5
Тема 10. Філософія як гносеологія.	6	2	2	–	2	6		–	–	6
Тема 11. Наукове пізнання, його принципи і методи.	6	2	2	–	2	6		1	–	5
Разом за змістовим модулем 2	30	10	10	–	10	30	2	2	–	26
Змістовий модуль 3. Сучасна соціальна філософія										
Тема 12. Суспільство і природа.	7	2	2	–	3	7	2	–	–	5
Тема 13. Суспільство як предмет філософського аналізу.	8	2	2	–	4	8		–	–	8
Тема 14. Проблема людини в філософії.	7	2	2	–	3	7		–	–	7
Тема 15. Глобальні проблеми сучасності.	8	2	2	–	4	8		–	–	8
Разом за змістовим модулем 3	30	8	8	–	14	30	2	–	–	28
Усього годин	120	30	30	–	60	120	6	4	–	110

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Зародження філософії в країнах Стародавнього Сходу.	2	1
2	Класичний період античної філософії.	2	–
3	Емпіризм, сенсуалізм і раціоналізм Нового часу.	2	–
4 *	Німецька класична філософія.	2	–

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
5	Сучасна філософія (XX –XXI ст.).	2	1
6	Ментальні риси української філософської думки.	2	–
7	Філософська онтологія: проблема буття.	2	–
8	Проблема виникнення та природи свідомості.	2	–
9	Діалектика як система законів і категорій.	2	1
10	Філософія як гносеологія.	2	–
11	Істина як процес і результат пізнання.	2	1
12	Суспільство і природа.	2	–
13	Сфери суспільного життя.	2	–
14	Проблема людини в філософії.	2	–
15	Глобальність як новий феномен сучасності.	2	–
РАЗОМ		30	4

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 0,5 год/1 год. занять (1 година на 1 лекцію);
- підготовка до семінарських занять– 2 год/1 заняття;
- написання рефератів, есе, виконання розрахункових, розрахунково-графічних або графічних робіт, домашньої контрольної роботи, перекладу, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій (обсяг однієї роботи 10-20 аркушів А4) – мінімум 15 годин на 1 роботу;
- підготовка до контрольних заходів – (15-30) год. на 1 захід.

Розподіл часу самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Підготовка до лекцій	15	3
2	Підготовка до семінарів	30	8

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
3	Підготовка рефератів	–	69
4	Підготовка до екзамену	15	30
РАЗОМ		60	110

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Набуття здобувачами компетенцій забезпечується через засвоєння навчального матеріалу у вигляді лекційних, семінарських занять та самостійної роботи студентів.

Основними методами навчання з дисципліни є:

1. Пояснювально-ілюстративний метод, за допомогою повідомлення та засвоєння інформації на лекційних та семінарських заняттях словесними й наочними засобами.

2. Проблемний метод, коли на семінарських заняттях утворюються пошукові ситуації, розвивається активність, самостійність, творчі здібності здобувачів освіти.

Як наочний матеріал на лекціях застосовуються мультимедійні слайди та лекційні демонстрації.

Для зручної та ефективної організації навчального процесу, зроблено Google Classroom з навчальної дисципліни, де розташовані конспекти лекцій, завдання до семінарських робіт та супроводжувальні матеріали. Доступ до класу надається на першому семінарському занятті за університетською електронною поштою.

З метою роз'яснення найбільш складних питань дисципліни та підвищення якості виконання завдань семінарських робіт проводяться групові та індивідуальні консультації за розкладом кафедри.

Під час карантину заняття повністю проводяться дистанційно у Google Classroom.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни "Філософія" є:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- підготовка рефератів;
- екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати максимум **60 балів**. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок – **40 балів**. Право здавати заключний екзамен надається студенту, якій з урахуванням отриманих балів проміжних оцінок і заключного екзамену може набрати разом не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Екзамен відбувається у усній формі шляхом відповіді на 4 питання екзаменаційного білету. За відповідь на кожне питання студент може отримати максимум 10 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на семінарських заняттях	15 x 4 бали = 60 балів	4 x 4 бали = 16 балів
Підготовка рефератів	–	4 x 11 балів = 44 бали
Екзамен	4 x 10 балів = 40 балів	4 x 10 балів = 40 балів
Всього	100	100

Відповіді на семінарах	Критерії оцінювання
4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
3	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
2	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді або відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.

Підготовка реферату	Критерії оцінювання
11	Зміст роботи відповідає обраній темі; наявність чітко сформульованої проблеми; адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; відповідність висновків меті та завданням дослідження. Робота виконувалась систематично та вчасно подана на перевірку науковому керівнику у відповідності із планом виконання.
8	Зміст роботи відповідає обраній темі; але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота виконувалась не систематично та подана на перевірку науковому керівнику з порушенням плану виконання роботи.
4	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
0	Робота не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає пред'являємим вимогам. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер.

Питання екзамену	Критерії оцінювання
10	Відповідь логічно побудована, студент чітко та стисло викладає матеріал, показує глибокі знання з питання білету, під час доповіді впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання.
8	Студент спроможний чітко та стисло зробити доповідь, дає правильну відповідь на запитання білету, але не завжди упевнений в аргументації, чи не завжди коректно її формулює.
6	Студент спроможний чітко та стисло відповісти на питання білету, належно обґрунтовує матеріал, але допускає суттєві неточності у відповідях на запитання.

Питання екзамену	Критерії оцінювання
4	Студент невіпорядковано дає відповіді на питання білету, намагається дати відповідь на поставлені запитання і робить спроби аргументувати свою позицію, але надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання.
2	Студент невіпорядковано дає відповідь на питання білету, не спроможний аргументувати свою позицію, не може впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.
0	Студент не дає відповіді на питання білету.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМ1	T1	Семінарське заняття №1	4	Семінарське заняття №1	4
	T2	Семінарське заняття №2	4	Семінарське заняття №2	4
	T3	Семінарське заняття №3	4	Підготовка реферату №1	11
	T4	Семінарське заняття №4	4		
	T5	Семінарське заняття №5	4		
	T6	Семінарське заняття №6	4		
ЗМ2	T7	Семінарське заняття №7	4	Семінарське заняття №3	4
	T8	Семінарське заняття №8	4	Семінарське заняття №4	4
	T9	Семінарське заняття №9	4	Підготовка реферату №2	11
	T10	Семінарське заняття №10	4		
	T11	Семінарське заняття №11	4		
ЗМ3	T12	Семінарське заняття №12	4	Підготовка реферату №3	11
	T13	Семінарське заняття №13	4		
	T14	Семінарське заняття №14	4	Підготовка реферату №4	11
	T15	Семінарське заняття №15	4		
Підсумковий контроль		Екзамен	40	Екзамен	40
Сума			100		100

9. Засоби навчання

У спеціальних засобах навчання потреби немає.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Волинка Г.І., Гусев В.І., Мозгова Н.Г. Історія філософії в її зв'язку з освітою / за ред. Г. І. Волинки. – К. : Каравела, 2006. – 480 с.
2. Киричок О.Б. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Полтава : РВВ ПДАА, 2010. – 381 с.
3. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах. – К. : Либідь, 1997. – 328 с.
4. Патлайчук О. В. Розвиток природно-правових поглядів в філософії України (кінець ХІХ – початок ХХ ст.): Монографія. – Миколаїв: НУК, 2018. – 256 с.
5. Патлайчук О. В., Ступак О. П., Гончарова О. О. Наука як соціокультурний феномен: практикум з дисципліни "Філософія науки". – Миколаїв: НУК, 2019. – 192 с.
6. Філософія: мислителі, ідеї, концепції. Підручник / за ред. В.Г. Кремень, В.В. Ільїн та ін. – К. : Книга, 2005. – 528 с.
7. Філософія : навч. посіб. / за ред. І. Ф. Надольного. – К. : Вікар, 2008. – 534 с.

Допоміжна література

1. Аристотель. Метафизика. Переводы. Комментарии. Толкования / сост. С. И. Еремеев. – СПб. : Алетейя, 2002; К. : Эльга, 2002. – 832 с.
2. Асмус, В. Ф. Античная философия / В. Ф. Асмус. – М. : Высшая школа, 2005. – 402 с.
3. Бэкон, Ф. Сочинения : в 2 т. / Ф. Бэкон. – М. : Мысль, 1971. – Т. 1. – 590 с. ; Т. 2 – 582 с.
4. Гегель, Ф. Философия истории / Ф. Гегель. – СПб. : Наука, 1993. – 479 с.
5. Гоббс, Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / Т. Гоббс. – К. : Дух літера, 2000. – 606 с.
6. Камю, А. Бунтующий человек. Философия. Политика. Искусство / А. Камю. – М. : Политиздат, 1990. – 415 с.

7. Кант, И. Критика чистого разума / И. Кант. – М. : Мысль, 1994. – 592 с.
8. Конт, О. Дух позитивной философии / О. Конт. – Ростов н/Д : Феникс, 2003. – 256 с.
9. Локк, Дж. Сочинения : в 3 т. / Дж. Локк. – М. : Мысль, 1985. – Т. 1. – 622 с. ; Т. 2 – 560 с. ; Т. 3 – 670 с.
10. Хайдеггер, М. Время и бытие / М. Хайдеггер. – М. : Республика, 1993. – 447 с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України: публікації. – Режим доступу: <https://www.filosof.com.ua/publik.htm>.
2. Антропологічні виміри філософських досліджень: збірник наукових праць. – Режим доступу: <https://library.diit.edu.ua/uk/article/377>.
3. Humanitarium: збірник наукових праць з педагогіки, психології, філософії. – Режим доступу: <https://humanitarium.com.ua/index.php/hum>.
4. Sententiae: історико-філософський журнал. – Режим доступу: <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae>.
5. Δόξα/Докса: збірник наукових праць з філософії та філології. – Режим доступу: <http://doxa.onu.edu.ua/>.
6. Актуальні проблеми філософії та соціології: збірник наукових праць. – Режим доступу: <http://apfs.onua.edu.ua/index.php/APFS>.
7. Вища освіта України: журнал. – Режим доступу: <https://wou.npu.edu.ua/>.
8. Вісник Київського національного університету імені Т.Шевченка. Серія "Філософія, політологія". – Режим доступу: http://www.phildep.univ.kiev.ua/ua/view/Vysnyk_KNU/78/19/6.
9. Вісник Львівського університету. Серія "Філософсько-політологічні студії". – Режим доступу: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/politology>.
10. Вісник Національного юридичного університету імені Я.Мудрого. Серія "Філософія, філософія права, політологія, соціологія". – Режим доступу: <http://fil.nlu.edu.ua/>.